

Світлана КОНДРАТЮК,
заступник директора з навчальної роботи
ВСП "Житомирський торговельно-
економічний фаховий коледж ДТЕУ"
Тетяна ЛИСЕНКО,
методист ВСП "Житомирський торговельно-
економічний фаховий коледж ДТЕУ"

ВНУТРІШНЯ СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК РОЗВИТКУ І МОДЕРНІЗАЦІЇ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Якісна результативність освітнього процесу є неодмінною частиною загальної якості освіти, і формується через належне освітнє середовище. Вона охоплює якісні та кількісні аспекти освітнього процесу, а також якість професійної компетентності викладачів та організаційно-управлінської компетентності.

Якість освіти визначається оптимальним відбором педагогічних кадрів, мотиваційно-сприятливим освітнім середовищем, використанням освітніх технологій, спрямованих на розвиток ключових компетентностей, і наявністю сприятливої психологічної атмосфери для творчої роботи. Будь-яке зниження ефективності хоча б одного з цих компонентів призведе до погіршення якості освіти.

Мета даної статті полягає у висвітленні системи забезпечення якості освіти як фактору розвитку та модернізації змісту освітнього процесу, визначити принципи, процедури, напрями, передумови та чинники, які впливають на забезпечення та оцінювання якості фахової передвищої освіти.

Внутрішня система забезпечення якості освіти охоплює комплекс заходів, спрямованих на створення ефективної системи управління. Освітній процес у коледжі здійснюється відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про фахову передвищу освіту, Положення про організацію освітнього процесу у ВСП «ЖТЕФК ДТЕУ», Положення про внутрішню систему забезпечення освіти й інших законодавчих актів та положень.

Під час реалізації внутрішньої системи забезпечення якості освіти важливо дотримуватися принципів:

- ✓ Відповідність європейським та національним стандартам якості фахової передвищої освіти.
- ✓ Забезпечення автономії закладу освіти, який несе відповідальність за якість освітньої діяльності.
- ✓ Проведення моніторингу якості, що передбачає систематичний контроль та оцінку рівня якості освіти.
- ✓ Застосування системного підходу, що включає управління якістю на всіх етапах освітнього процесу.
- ✓ Постійне підвищення якості освітнього процесу через

вдосконалення методів та підходів до навчання.

✓ Залучення студентів, роботодавців та інших зацікавлених сторін до процесу забезпечення якості фахової передвищої освіти.

✓ Забезпечення відкритості інформації на всіх етапах забезпечення якості, що передбачає доступність та прозорість у наданні даних про якість освітнього процесу.

Основним завданням контролю за якістю освітньої діяльності у закладі фахової передвищої освіти є:

✓ Діагностування стану виконання законодавства України у сфері освіти.

✓ Встановлення відповідності результатів освітньої діяльності державним стандартам і суспільним вимогам.

✓ Своєчасне виявлення факторів, що негативно впливають на якість освіти для прийняття відповідних заходів.

✓ Аналіз і експертна оцінка ефективності освітнього процесу.

✓ Поетапне діагностування формування під час освітнього процесу компетентностей та результатів навчання у студентів відповідно до освітньо-професійної програми, за якою здійснюється їх підготовка.

✓ Надання методичної допомоги педагогічним працівникам у процесі здійснення контрольних заходів.

✓ Залучення стейкхолдерів до участі у контрольно-аналітичній діяльності.

У коледжі встановлено і діє чітка процедура забезпечення якості освіти, що включає наступні етапи:

1. Визначення принципів та процедур забезпечення якості освіти.

2. Здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітньо-професійних програм з урахуванням позицій зацікавлених сторін та їх відповідності потребам здобувачів освіти і суспільства.

3. Забезпечення релевантності, надійності, прозорості та об'єктивності оцінювання здобувачів освіти, педагогічних працівників коледжу, а також регулярне оприлюднення результатів подібних оцінювань на офіційному вебсайті закладу освіти.

4. Визначення та послідовне дотримання вимог щодо компетентності викладачів, застосування чесних і прозорих правил прийняття на роботу та безперервного професійного розвитку педагогічних працівників.

5. Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, включаючи самостійну роботу здобувачів освіти за кожною освітньо-професійною програмою.

6. Забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом.

7. Забезпечення публічності інформації про освітньо-професійні програми.

8. Забезпечення дотримання учасниками освітнього процесу принципів академічної доброчесності.

9. Періодичне проходження процедур зовнішнього забезпечення якості

освіти, таких як акредитація освітньо-професійних програм та інституційний аудит, а також інші процедури і заходи, передбачені законодавством.

Важливе місце у системі внутрішнього забезпечення якості освіти належить процедурі розробки, моніторингу та періодичного перегляду освітньо-професійних програм. Ці процедури виконуються відповідно до вимог Положення про розробку та реалізацію освітньо-професійної програми у ВСП "Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ". Критерії для перегляду освітньо-професійної програми формуються як результат зворотного зв'язку із педагогічними працівниками, студентами, випускниками, роботодавцями, а також на основі прогнозування розвитку галузі, потреб суспільства та ринку праці.

З метою вивчення якості освітньої діяльності у закладі застосовуються різноманітні методи та інструменти збору інформації, серед яких:

- ✓ Опитування: проводиться анкетування учасників освітнього процесу, включаючи педагогічних працівників, студентів та їх батьків.

- ✓ Інтерв'ю: здійснюється співбесіда з педагогічними працівниками, представниками студентського самоврядування.

- ✓ Фокус-групи: організовані зустрічі з батьками, студентами, представниками студентського самоврядування, випускниками, педагогами та роботодавцями для обговорення конкретних питань.

- ✓ Вивчення документації: аналізується різноманітна документація, така як силабуси дисциплін, протоколи засідань педагогічної й методичної рад, циклових комісій, журнали груп та інші документи.

- ✓ Моніторинг: проводяться спостереження за навчальними досягненнями студентів, педагогічною діяльністю, проведенням навчальних занять та освітнім середовищем.

- ✓ Аналіз даних та показників: включає систему оцінювання навчальних досягнень студентів, підсумкове оцінювання, аналіз кількісно-якісного складу педагогічних працівників тощо.

- ✓ Інші інструменти, визначені законодавством, які можуть використовуватися для оцінки якості освітньої діяльності.

Особливу увагу акцентується на показниках сучасності освітньо-професійної програми, включаючи: оновлюваність програми (періодичне оновлення змісту та структури програми відповідно до потреб ринку праці та вимог сучасного світу; участь роботодавців у розробці та внесенні змін (включення представників роботодавців у процес розробки, оновлення та вдосконалення освітньо-професійної програми забезпечує відповідність освітнього процесу потребам ринку праці); рівень задоволеності випускників (здійснення оцінки задоволеності випускників змістом освітньо-професійної програми дозволяє здійснити корективи та вдосконалення для забезпечення високої якості навчання); відгуки роботодавців (отримання відгуків від роботодавців про рівень підготовки випускників допомагає в оцінці ефективності освітньо-професійної програми та підвищенні її реалізації відповідно до вимог ринку праці).

Ці показники важливі для забезпечення актуальності та ефективності освітньо-професійної програми та підвищення її конкурентоспроможності на ринку праці.

Оцінка знань та практичних умінь студентів у ВСП "Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ" базується на Положенні про організацію освітнього процесу, Положенні про оцінювання результатів навчання студентів, Положенні про екзаменаційну комісію та інших документах. Система оцінювання якості підготовки студентів включає: поточний, рубіжний, семестровий, підсумковий контроль та атестацію здобувачів фахової передвищої освіти, які здобувають ступінь фахового молодшого бакалавра. Ця система оцінки допомагає забезпечити об'єктивну оцінку підготовки студентів та забезпечити відповідність їхнього рівня знань вимогам програми навчання.

Педагогічний склад є ключовим фактором у забезпеченні якості освіти. Викладачі ВСП "Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ" постійно підвищують свою кваліфікацію. Безпосередньо у навчальному закладі реалізуються такі форми підвищення педагогічної майстерності, як семінари, майстер-класи, тренінги, конференції, вебінари, круглі столи, школа викладача-початківця тощо.

Відповідно до ліцензійних умов освітній процес у коледжі забезпечено належним навчально-методичним забезпеченням, сучасними інформаційними джерелами та комп'ютерною технікою, бібліотекою, інформаційно-комунікаційними засобами зв'язку, базами для проведення всіх видів практики та інформаційними системами для ефективного управління освітнім процесом (L-cloud, G-suite for education).

Згідно з чинним законодавством, у ВСП "Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ" функціонує офіційний вебсайт, на якому регулярно публікуються різноманітні документи та інформація, що стосується діяльності коледжу. А саме: інформацію про ліцензії, сертифікати, положення та інші нормативно-правові документи, які регламентують роботу навчального закладу; правила прийому, які містять інформацію про умови вступу, необхідні документи, строки та порядок прийому абітурієнтів; дані про освітньо-професійні програми, які навчаються в коледжі, включаючи опис програм, плани навчання, курси та інші відомості. Наявність цієї інформації на офіційному вебсайті забезпечує прозорість та доступність для всіх зацікавлених сторін, таких як абітурієнти, студенти, викладачі та інші учасники освітнього процесу.

Приділяється значна увага забезпеченню дотримання академічної доброчесності учасників освітнього процесу у ВСП "Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ". Для цього розроблено та діє Положення про дотримання академічної доброчесності, яке встановлює норми та правила, які визначають чесність та етичні стандарти участі у навчальному процесі.

Одним із засобів контролю за академічною доброчесністю є перевірка всіх робіт на плагіат. Це дозволяє виявити будь-які випадки копіювання або

використання чужих матеріалів без належного посилання. Крім того, серед учасників освітнього процесу проводяться заходи, які спрямовані на створення умов для неприйняття і недопущення академічного плагіату, а також виявлення та притягнення до відповідальності осіб, винних у випадках академічного плагіату. Всі ці заходи сприяють створенню чесного та етичного освітнього середовища, де кожен учасник має можливість розвиватися на основі власних зусиль та знань, без порушення норм академічної чесності.

Висновки. У нашому дослідженні були розглянуті процедури внутрішньої системи забезпечення якості освіти в коледжі. Зараз, коли увага все більше звертається не до виробництва, а до надання послуг, інформація та знання стають основним виробничим ресурсом. Тому пріоритетним напрямком діяльності навчального закладу є створення якісної та орієнтованої на майбутнє фахової передвищої освіти.

Це завдання надзвичайно складне, але водночас важливе для розвитку та модернізації системи освіти в цілому. Якість освіти визначається не лише вміннями та знаннями студентів, але і якістю освітнього процесу, компетентністю викладачів, організаційно-управлінською ефективністю та багатьма іншими чинниками.

Забезпечення якості освіти вимагає постійного вдосконалення та впровадження новітніх підходів та технологій. Це передбачає активну участь всіх зацікавлених сторін у процесі визначення потреб, розробленні програм, контролі за якістю, а також у постійному професійному розвитку.

Отже, наша робота підкреслює важливість систематичного підходу до забезпечення якості освіти у навчальних закладах, яка є ключовим чинником у становленні сучасної освітньої системи та готовності молодих людей до успішного вступу у суспільство та професійного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 року (зі змінами та доповненнями) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
2. Закон України «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019 року (зі змінами та доповненнями) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19/e_d20231227#Text.
3. Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти у ВСП «Житомирський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ»